

Tabu koji nas sprečava da saznamo ko smo

Kada se oslobodite određenih zamisli o svijetu, otkrit ćete da je mnogo profinjeniji i mnogo čudesniji nego što ste mislili.

Alan Watts jedan je od najoriginalnijih britanskih filozofa dvadesetog stoljeća i vrstan teolog, odnosno poznavatelj svjetskih religija, poput zen-budizma, hinduizma i kršćanstva. Ovaj lucidan i vrlo duhovit čovjek najveću inspiraciju za svoje knjige i popularna predavanja, koja su stekla milijunski auditorij, pronalazio je upravo u istočnjačkoj duhovnosti i mudrosti. Napisao je više od 20 knjiga, među kojima su „Knjiga o tabuu koji nas sprečava da saznamo tko smo“, „Put žena“, „Mudrost nesigurnosti“, „Priroda, muškarac i žena“. U „Knjizi o tabuu“ Alan Watts progovara o našem pogrešnom shvaćanju univerzuma i doživljaju nas samih kao egoističnih bića koja su potpuno odvojena od prirode.

Fragmentiran doživljaj svijeta

Da bismo mogli shvatiti svijet, trebali bismo ga vidjeti u cjelini. No, budući da to ne možemo, svijet rastavljamo na najsitnije dijelove, poput atoma i elektrona, i onda na temelju toga pokušavamo dokučiti cjelinu.

Takav pogled na svijet može se usporediti s uskom rupom kroz koju čovjek gleda veliku mačku, koju nikad u životu nije vidio.

U jednom trenutku on vidi njušku i oči, zatim dio po dio trupa - i na kraju rep. Prema tim djelićima on ne može znati što je to što se kreće.

To je kao da „zumirate“ čovjeka ili mu toliko približite kameru da je jedino što vidite samo gumb na njegovoj košulji.

Mi svijet promatramo upravo tako - samo sićušne djeliće goleme cjeline koje onda povezujemo kroz uzročno-posljedične veze. Na temelju toga ne možemo znati što je univerzum u cjelini i kako on funkcionira.

Isto tako, ako život ne promatramo u cjelini, ne shvaćamo da je on igra suprotnosti: noć ne može postojati bez dana, bijelo bez crnoga, život bez smrti...

Zato se grčevito držimo života i užasavamo se smrti pokušavajući je izbjeći ili barem odgoditi.

No život i smrt su jedno, oni su nerazdvojni dijelovi jedne cjeline. A to znači, ako ne prihvaćamo smrt, automatski odbacujemo život kao cjelinu.

Ne trebamo se "boriti s prirodom"

Društvo nas obmanjuje i uvjerava da smo odvojena i zasebna bića te da trebamo „pokoravati prirodu“ i „nadmudrivati univerzum“.

No, kako u tom „pokoravanju“ nijedan čovjek nikada nije uspio, jer je ideja sama po sebi apsurdna, društvo nam obećava uspjeh u nekoj zamišljenoj budućnosti.

I onda, budući da živimo za budućnost u kojoj ćemo „sve stvari i prirodu imati pod kontrolom“, sadašnji trenutak nam neprestano izmiče, kaže Watts.

Naša je velika pogreška ta što svijet, koji je nepredvidiv i kaotičan, želimo strogo definirati, mjeriti i - dovesti ga u red, što je nemoguće.

Kad bismo shvatili da je priroda dio nas i da je sve u njoj, baš kao i u nama, vođeno istom unutaršnjom inteligencijom, tada bismo s njom surađivali i radili na njenom očuvanju, a ne osvajanju, koje vodi uništenju.

Kako nas društvo „hipnotizira“

Društvo nas kroz svoj obrazovni sustav uči da moramo napredovati kroz stupnjeve ili korake koji će nas odvesti do našeg „konačnog uspjeha“.

Budući da nas uvijek čeka idući korak, nikad nismo zadovoljni onim stupnjem na kojem jesmo pa tako iz vrtića žurimo u osnovnu školu, a zatim jedva dočekamo srednju školu samo kako bismo bili „spremni“ za sljedeći važan korak - fakultet.

Taj nas fakultet treba pripremiti za najvažniji korak zvan „samostalan život“, a diploma je zapravo samo kratki predah prije idućih stupnjeva i koraka.

Onda, čim počnemo raditi, opet se zateknemo u starom sustavu koji od nas traži - ispunjavanje kvote, usavršavanje, napredovanje, plaćanje osiguranja...

Zatim se negdje u 40. godini „probudimo“ i shvatimo da nas svi ti silni koraci i stupnjevi nisu odveli - nikamo.

Umjesto obećanog uspjeha i vrhunca, dočeka nas praznina i osjećaj promašenosti života.

Posao obavljamo mehanički, samo radi novca ili statusa, te živimo za mirovinu. A kada dočekamo mirovinu, zdravlje nam je već toliko narušeno da u njoj više ne možemo ni uživati.

Čovjek je nesretan jer strogo odjeljuje vrijeme igre i vrijeme rada, a život je zapravo - igra, kaže Watts.

Pristupimo li životu na taj način, uživat ćemo u svakom koraku koji činimo i nećemo razmišljati o tome kad ćemo i kako stići do drugog kraja plesne dvorane ili kraja melodije - jer to zapravo uopće nije važno.

Što je to što nazivamo „ja“

Kada govorimo o sebi, nikad ne kažemo „ja sam tijelo“, nego „imam tijelo“, a sve ono što se događa u tijelu kao da i ne ovisi o onome što nazivamo „ja“.

„Izgleda da 'ja' upotrebljavamo za nešto u tijelu, a ne i za samo tijelo“, kaže Watts.

Postoji određeni centar u tijelu na koji se „ja“ odnosi, no to mjesto se razlikuje od kulture do kulture. Primjerice, kod Kineza se srce um ili duša nalazi u središtu prsnog koša, dok ga mi zapadnjaci smještamo u područje glave - to je naš ego.

Većina ljudi sebe doživljava „izoliranim egom u vreći od kože“, a ne shvaća da je svatko od nas izraz jedinstvenog djelovanja cijelog univerzuma.

„Svaki pojedinac je jedinstveno očitovanje cjeline, kao što je svaka grana produžetak drveta“, kaže Watts.

To znači da je svatko od nas na vrlo suptilan način povezan s cjelinom, odnosno univerzumom, baš kao što su prsti vaše ruke povezani s cijelim tijelom i bez njega ne bi mogli funkcionirati.

Također, smrt pojedinca nije konačan prekid ili kraj, nego zapravo svojevrsno povlačenje, a truplo ili kostur koji iza njega ostaje samo je eho ili trag onoga što je „ja“ u jednom trenutku prestalo činiti.

Citati su preuzeti iz djela Alana Wattsa „Knjiga o tabuu koji nas sprečava da saznamo tko smo“ i „Što je zen?“